

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjälte

KIK-SEMIMAR NORDLAND

KULTURMINNERETT

AV ADVOKAT OG FØRSTEAMANUENSIS MICHAEL KAHN

Tema: Kulturminneloven

PROGRAM

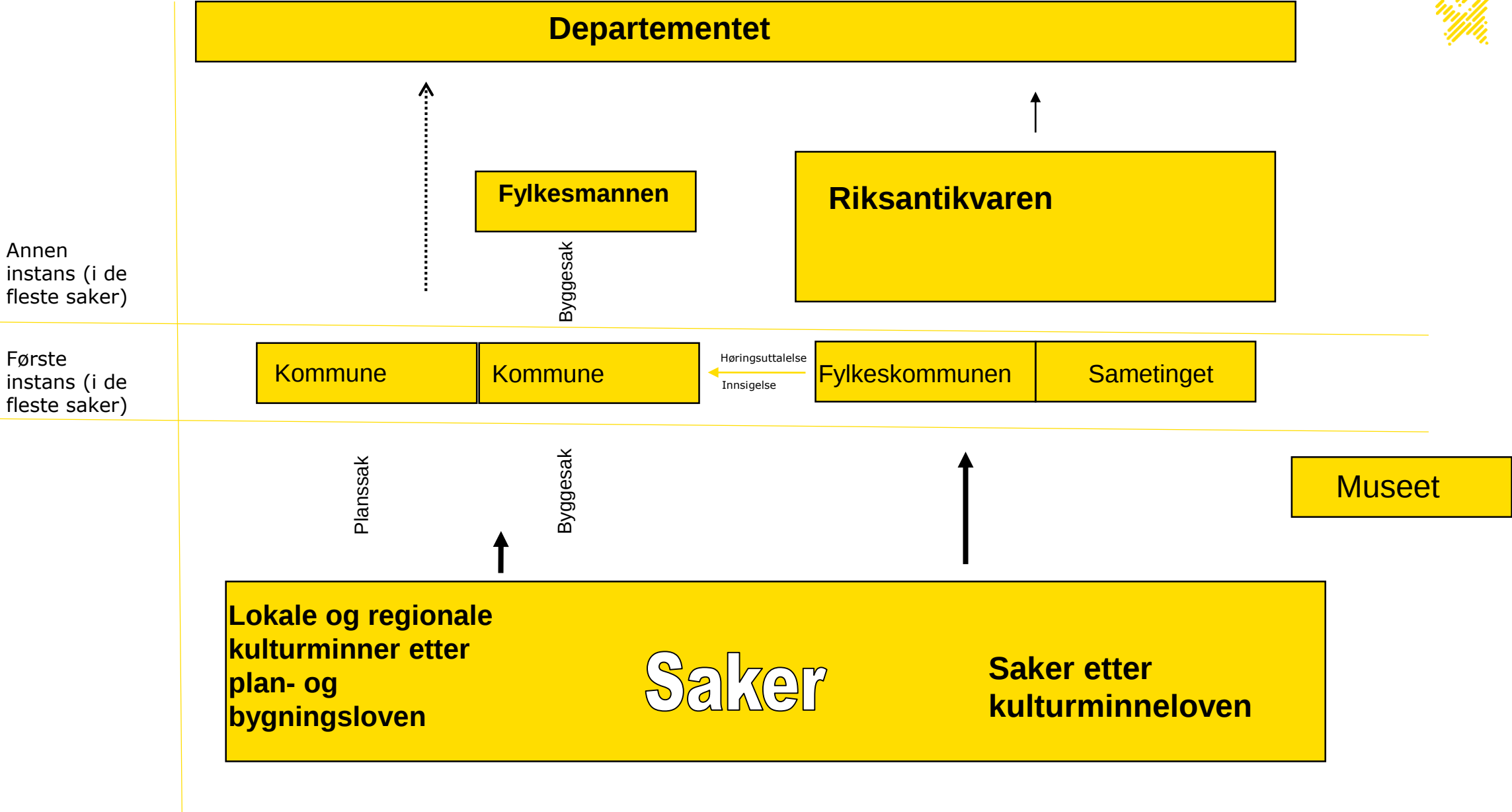
- Velkommen til seminar
- Kort om roller og ansvar
- Kort om de automatisk fredete kulturminner og kommunens ansvar
- Kort om de vedtaks fredete kulturminner og kommunens ansvar
- Det sektorovergripende ansvar

Definering og klassifisering

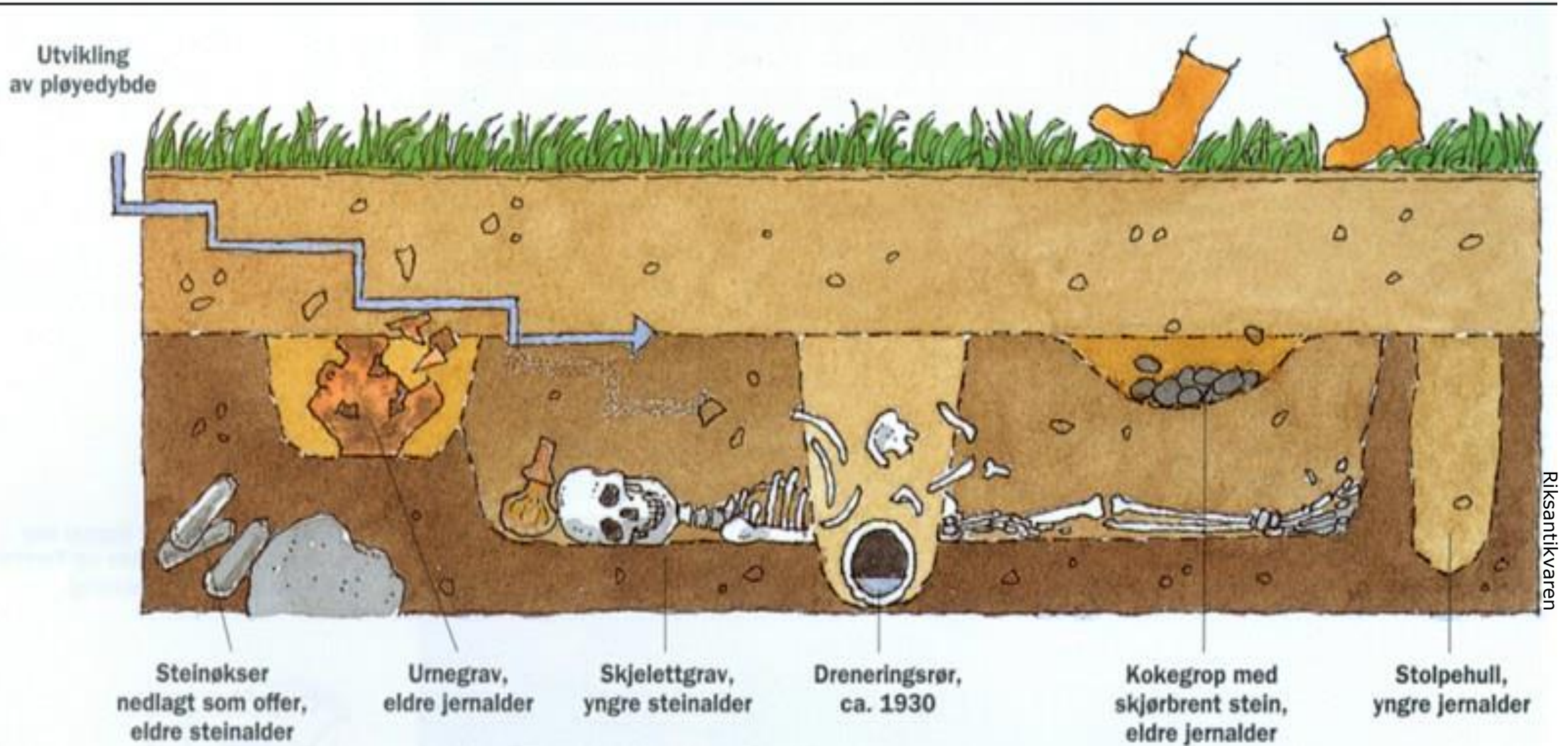
- Med kulturminner menes alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til.
- Kort om fredning etter kulturminneloven og vern etter plan- og bygningsloven
- Klassifisering av kulturminners verdi
  - Nasjonale, regionale og lokale verdier

Roller og ansvar

Den latente interessekonflikten

samfunnets behov for utvikling vs samfunnets behov for ivareta sin historie

Kulturminnelovens to sporede system

Automatisk fredet

- Automatisk vern uansett tilstand og lokasjon
- Ingen trenger å erklære de for fredet
- Forbud mot fysisk og sterk visuell påvirkning følger direkte av loven
- Automatisk sikringssone

Vedtaksfredet

- Skjønnssom vurdering - nasjonalverdi
- Må foreligge et vedtak før fredningsvirkning
- Vedtakets bestemmelser avgjør restriksjonsnivået

Tre vilkår må være tilstede for at noe skal anses som automatisk fredet:

- Hovedregel: år 1537 eller eldre
- Må være innenfor en av kategoriene i § 4
- Samiske kulturminner – fra år 1917 eller eldre
- Stående erklærte byggverk med opprinnelse i perioden 1537 - 1649

Sikringssone

- Alle automatiske fredete kulturminner som er synlige fra bakken har en sikringssone på fem meter bredt belte regnet fra kulturminnets synlige ytterkant.

Foto: Trøndelag fylkeskommune

Adferdsnormen ved automatisk fredete kulturminner

- Enhver fysisk eller sterk visuell påvirkning av automatiske fredete kulturminner eller dets sikringssone er forbudt.
- Tiltalelse krever særlig dispensasjon fra fylkeskommunen, hvor det kan stilles krav om granskning (utgraving).
- Kostnader knyttet til granskning kan dekkes av staten på visse vilkår

Kommunenes ansvar for automatisk fredete kulturminner

- Ved planlegging
  - I plansaker skal forholdet til automatiske fredete kulturminner avklares før planen vedtas
  - Samordning mellom pbl og kml
- I byggesaker
  - sørge for at det foreligger nødvendig tillatelse fra antikvariske myndigheter før egne tillatelser
  - Kommune fikk 40 000 i bot for å unnlatelser

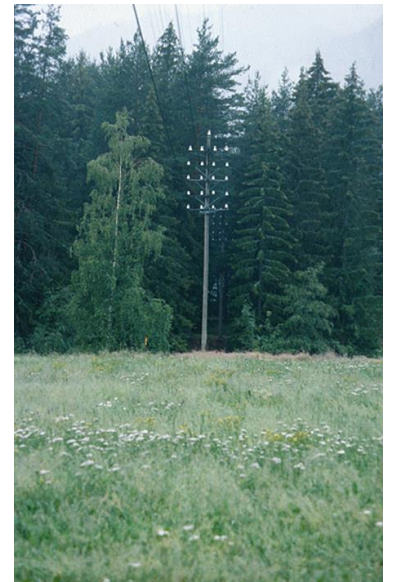

Fredning ved vedtak

Hva er et fredningsvedtak etter kulturminneloven?

- Et fredningsvedtak er et *enkeltvedtak* etter forvaltningsloven (fvl) som begrenser eier eller brukers fysiske rådighet over eiendommen
- Fredningen regulerer normalt ikke bruk
- Fredningen kan omfatte eksteriør og interiør
- Virker kun fremover i tid
- Vilkår om at det innehar kulturhistorisk eller arkitektonisk nasjonalverdi
- Områdefredning

Riksantikvaren

§ 17. *Vedlikehold av fredet byggverk m.v.*

- Får vedkommende myndighet rede på at et fredet byggverk er i ferd med å forfalle av mangel på vedlikehold, kan byggverket undersøkes. Er det fare for at det forfaller, kan - med samtykke av departementet - eieren eller brukeren innen en rimelig frist bli pålagt å gjennomføre tiltak for å motvirke dette. Følges ikke pålegget får § 16 tilsvarende anvendelse, om ikke eier eller bruker påviser at han ikke makter istandsettingen av økonomiske grunner.
- Departementet kan gi eier eller bruker tilskudd til vedlikehold, eller til endringer godkjent av vedkommende myndighet etter loven her.

Kommunenes ansvar for fredete kulturminner etter kulturminneloven

- Ved planlegging
  - I plansaker må forholdet til fredete kulturminner avklares så tidlig som mulig slik at det ikke oppstår dobbeltbehandling pga parallelle regelverk
  - En omregulering fjerner ikke fredningen
  - Bruk av hensynssoner og bestemmelser og sørge for å gi kulturminnene «luft»verdighet
- I byggesaker
  - sørge for at det foreligger nødvendig tillatelse fra antikvariske myndigheter før egne tillatelser
  - Kommunen kan komme med egne vurderinger knyttet til behovet for tiltaket

Sektorovergripende ansvar

kulturminneloven § 25

De statlige, fylkeskommunale og kommunale organer som kommer i berøring med tiltak som omfattes av loven her, har plikt til å sende melding til departementet eller til vedkommende myndighet etter denne loven.

Kommunen plikter å sende søknad om riving eller vesentlig endring av ikke fredet byggverk eller anlegg oppført før **1850** til vedkommende myndighet senest **fire uker** før søknaden avgjøres.

Vedtak om riving eller vesentlig endring av slike byggverk og anlegg skal umiddelbart sendes vedkommende myndighet, dersom denne myndigheten har uttalt seg mot riving eller vesentlig endring.

Sektorovergripende ansvar

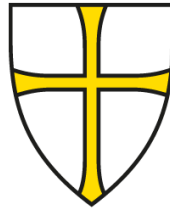

kulturminneloven § 1, tredje ledd

- Når det etter annen lov treffes vedtak som påvirker kulturminneressursene, skal det legges vekt på denne lovs formål.

takk

**Trøndelag
fylkeskommune**

Trööndelagen fylhkentjielte

trondelagfylke.no | fb.com/trondelagfylke